

Asia: VN/34601/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain 43 §:n ja ammattikorkeakoululain 32 §:n muuttamisesta (yhden opiskeluoikeuden säännös)

Lausunnonantajan lausunto

Ovatko esityksen tavoitteet kannatettavia?

-

Onko esitys kannatettava? Perustelkaa myönteinen tai kielteinen kantanne.

-

Ovatko esityksen vaikutusarviot oikeansuuntaiset? Puuttuuko vaikutusarvioista jotakin?

-

Muut huomionne esityksestä

Centria-ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee ns. yhden opiskeluoikeuden säännöstä.

Pidämme tärkeänä, että korkeakoulutuksen resurssit kohdennetaan mahdollisimman tehokkaasti ja että koulutuspaikkoja vapautuu ensikertalaisten käyttöön. Samalla haluamme tuoda esiin seuraavat huomiot ja kehitystarpeet esitykseen liittyen:

1. Opiskeluoikeuksien päättäminen ja hallinnollinen taakka

Lakiluonnoksen mukainen opiskeluoikeuksien päättäminen uuden opiskeluoikeuden vastaanottamisen yhteydessä aiheuttaa korkeakouluille lisää hallinnollista työtä. On tärkeää selventää, edellyttääkö jokainen opiskeluoikeuden päättäminen erillistä hallinnollista päätöstä vai riittääkö, että opiskelijalle tuodaan selkeästi esiin päätettävät opiskeluoikeudet jo hakuvaiheessa ja opiskelupaikan vastaanoton yhteydessä. Tämä vaikuttaa suoraan prosessien sujuvuuteen ja resurssien käyttöön.

2. Tietojärjestelmien ja rekisterien yhteensopivuus

Opiskelu-oikeuksien päättämisen edellytyksenä on, että korkeakoulut saavat ajantasaiset ja oikeelliset tiedot kaikista opiskelijan aiemmista opiskelu-oikeuksista – riippumatta siitä, ovatko ne aktiivisia vai passiivisia. Tämä edellyttää Virta-tietojen oikeellisuutta ja yhteismitallisuutta korkeakoulujen välillä. Näin ollen esityksen toimeenpano vaatii tiivistä yhteistyötä korkeakoulukentällä ja mahdollisesti järjestelmäkehitystä.

3. Opiskelijan oikeusturva ja tiedonsaanti

Opiskelijan tulee ymmärtää, mitä opiskelu-oikeuden menettäminen käytännössä tarkoittaa. Esimerkiksi jos aiemmat opinnot ovat jääneet kesken laiminlyödyn lukuvuosi-ilmoittautumisen vuoksi, opiskelija ei voi enää hakea opiskelu-oikeuden palautusta, jos hän on ottanut uuden opiskelu-oikeuden vastaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että opiskelijoille tarjotaan selkeää ja ymmärrettävää ohjeistusta sekä mahdollisuus oikaisupyyntöön.

4. Erityistilanteet: valmistumisen ja uuden opiskelu-oikeuden ajoitus

Lakiluonnos ei ota riittävästi huomioon tilanteita, joissa opiskelijan valmistuminen viivästyy esimerkiksi keväältä syksylle, ja hän ottaa uuden opiskelupaikan vastaan ennen valmistumistaan. Tällöin aiempi opiskelu-oikeus päättyisi, vaikka tutkinto olisi lähes valmis. Ehdotamme, että tällaisiin tilanteisiin luodaan määräaikainen siirtymäsäännös, jonka puitteissa tutkinnon voisi saattaa loppuun.

Yhteenvetona toteamme, että kannatamme esityksen tavoitetta koulutuksen kasautumisen vähentämiseksi, mutta korostamme, että sen toimeenpano vaatii selkeitä ohjeistuksia, järjestelmäyhteensopivuutta ja opiskelijan oikeusturvan huomioimista. Esityksen vaikutuksia korkeakoulujen hallinnollisiin prosesseihin tulee arvioida tarkasti, ja mahdolliset lisäresurssitarpeet tunnistaa.

Bång Kati
Centria-ammattikorkeakoulu